

Onderwerp

Jaarverslag DE-on 2016

Registratienummer

2085494

Datum

19 september 2017

Auteur

P. ter Voert-Arxhoek

Afdeling/Bureau

RE

Openbaarheid

Openbaar

Portefeuillehouder

Meijer, A.M.

Ter kennisname aan PS en

burgerleden

Kern mededeling:

De provincie heeft aan Stichting DE-on (DE-on) een subsidie verstrekt met als doel actief bij te dragen aan de versnelling van de energietransitie. Deze subsidie kan DE-on aanwenden voor het bekostigen van het (doen) ontwikkelen en het (mede)financieren van projecten d.m.v. participaties, garanties en het verstrekken van al dan niet achtergestelde leningen welke gericht zijn besparing en/of het duurzaam opwekken van energie in die delen van de markt die zich autonoom niet, onvoldoende of traag ontwikkelen.

In de subsidievoorwaarden (1499416) bijbehorend bij subsidiebesluit van 22 juli 2014 (1550439) zijn voorwaarden en verplichtingen gesteld ten aanzien van de periodieke rapportage. Voorwaarden is het jaarlijks verstrekken van de jaarrekening, het jaarverslag en de bijbehorende accountantsverklaring over het voorgaande jaar ter informatie aan Gedeputeerde Staten.

Het college van Gedeputeerde Staten hebben toegezegd Provinciale Staten via een mededeling te informeren over de voortgang van DE-on.

Middels deze Statenmededeling kunt u kennis nemen van het jaarverslag 2016 van Stichting DE-on.

Mededeling:

Gedeputeerde Staten hebben zoals gesteld in de subsidievoorwaarden tijdig het jaarverslag ontvangen van DE-on. Deze voldoen aan de gestelde eisen. Daarmee heeft DE-on voldaan aan de subsidievoorwaarden.

Uit het jaarverslag blijkt dat de vooruitzichten ten aanzien van resultaten, portfolio en het inzetten van de beschikbaar gestelde middelen op schema liggen. De multiplier wordt ruimschoots gehaald (10.8 in plaats van 5) en ook de CO2 reductie gaat ook zeer voorspoedig (15.017 ton per jaar in plaats van 8.000 ton op jaar).

De financiële bedrijfsvoering is een blijvend punt van aandacht. Uit de stukken blijkt dat DE-on de lage exploitatiekosten heeft kunnen continueren. Dit is gunstig, omdat de verwachting bij het ontwikkelen van het instrument was dat de renteopbrengsten de exploitatiekosten van DE-on voor een groot deel zouden kunnen dekken. De realiteit (deze trend is al zichtbaar vanaf 2015) is dat de renteopbrengsten zeer laag zijn en de exploitatiekosten niet kunnen dekken. Hiermee wordt de druk verhoogd op de opbrengsten voortkomend uit participaties.

De realisatie van een project kost inspanning en tijd. Het zijn complexe en langdurige trajecten. DE-on kiest (zoals voorgeschreven in de leningsvoorwaarden) die projecten die zich autonoom niet, onvoldoende of traag ontwikkelen. In deze projecten maken zij het verschil.

De inkomsten uit financiering komen hierdoor later op gang. Gelet op de onderhanden werken in 2016 is de verwachting dat het volume aan daadwerkelijke verstrekte financieringen in 2017 zal toenemen. De eindejaarsverwachting 2017 van DE-on is positief. Voor nu is er geen aanleiding tot het treffen van een voorziening om de exploitatietekorten af te dekken. De komende jaren zullen we de bedrijfsvoering van DE-on kritisch blijven volgen.

Bijlagen

Naam bijlage:	eDocs nummer:	Openbaar in de zin van de WOB (ja/nee aangeven)
Jaarverslag St. DE-on 2016	2085577	ja
subsidievoorwaarden	1499416	ja

Ter inzage in de leeskamer

Naam bijlage:	eDocs nummer:	Openbaar in de zin van de WOB (ja/nee aangeven)
		Tot

Stichting DE-on
Hoofdstraat 248
3972 LK DRIEBERGEN-RIJSENBURG

Rapport inzake de jaarstukken over 2016

Inhoudsopgave

Pagina

Accountantsrapport

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant
Algemeen

2
4

Bestuursverslag

5

Jaarrekening

Balans per 31 december 2016
Staat van baten en lasten over 2016
Kasstroomoverzicht 2016
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling
Toelichting op de balans per 31 december 2016
Toelichting op de staat baten en lasten over 2016
Toelichting op de kasstromen

7
9
10
11
14
18
20

Bijlagen

Directieverslag
Verslag Raad van Toezicht

21
25

Aan het bestuur van
Stichting DE-on
Hoofdstraat 248
3972 LK Driebergen-Rijsenburg

De Kromme Rijn 1
Postbus 7
8250 AA Dronten
telefoon 088 23 68 800
e-mail dronten@flynth.nl

Kenmerk
565.1196.00

Behandeld door
dhr. A.J. Holsappel/sn

Datum
15 mei 2017

Geacht bestuur,

Hierbij treft u aan het financieel verslag over het boekjaar 2016 bestaande uit het accountantsrapport, de jaarstukken en de bijlagen.

Het accountantsrapport geeft u nadere informatie over algemene zaken, het bedrijfsresultaat, de financiële positie en de fiscale positie.

De cijfers opgenomen in het accountantsrapport zijn ontleend aan de door ons gecontroleerde jaarrekening en zijn niet gecontroleerd of beoordeeld.
Derhalve wordt ten aanzien van de informatie opgenomen in het accountantsrapport geen zekerheid verstrekt. De aan deze rapportage toegevoegde jaarstukken bestaan uit de jaarrekening.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de Raad van Toezicht en bestuur van Stichting DE-on statutair gevestigd te Lelystad

Wij hebben de in dit rapport op pagina 7 tot en met 19 opgenomen jaarrekening 2016 van Stichting DE-on te Lelystad gecontroleerd.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit.
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van de door het bestuur van de stichting gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Ons oordeel

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting DE-on per 31 december 2016 en van het resultaat over 2016 in overeenstemming met de Richtlijn voor de jaarverslaggeving voor kleine organisaties zonder winststreven.

De jaarrekening bestaat uit:

- Balans per 31 december 2016
- Staat van baten en lasten over 2016
- Toelichting op de jaarrekening

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge artikel 2:393 lid 5 onder e en f BW vermelden wij dat ons geen tekortkomingen zijn gebleken naar aanleiding van het onderzoek of het bestuursverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, overeenkomstig Titel 9 Boek 2 BW is opgesteld, en of de in artikel 2:392 lid 1 onder b tot en met h BW vereiste gegevens zijn toegevoegd. Tevens vermelden wij dat het bestuursverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391 lid 4 BW.

Algemeen

Doelstelling

De stichting stelt zich ten doel de energietransitie van een traditionele energiehuishouding naar een duurzame energiehuishouding, energiebesparende maatregelen daaronder begrepen, in de provincie Flevoland te versnellen.

De stichting zal zich hiertoe richten op het benutten van kansen om energiebesparings- en duurzame energie projecten op te starten, te ontwikkelen en/of te begeleiden en op het wegnemen van knelpunten in zowel technische, organisatorische en financiële zin die de realisatie van duurzame energieprojecten (kunnen) belemmeren.

De stichting beoogt niet om met haar activiteiten winst te behalen.

De stichting tracht haar doel onder meer te bereiken door:

- a. het werven van fondsen en subsidies welke kunnen bijdragen aan het realiseren van de doelstelling;
- b. het stimuleren, ontwikkelen, opzetten, begeleiden, faciliteren, coördineren en ondersteunen van duurzame energie projecten op alle mogelijke manieren, alsmede het financieren van en investeren of participeren in projecten, met name die projecten die op de reguliere markt niet voor financiering in aanmerking komen;
- c. alle overige toegestane middelen die aan de verwezenlijking van de doelstelling dienstig kunnen zijn.

Kamer van Koophandel

Stichting DE-on is ingeschreven bij het handelsregister van de Kamer van Koophandel onder nummer 60817534.

Weergave bedragen

Alle bedragen in dit rapport zijn in euro's, tenzij anders vermeld.

Wij vertrouwen erop u hiermee van dienst te zijn. Tot het geven van nadere toelichtingen zijn wij steeds graag bereid.

Hoogachtend,
Flynth adviseurs en accountants B.V.

A.J. Holsappel AA
Accountant

Bestuursverslag

Algemeen

Dit verslag van het bestuur betreft:

Statutaire naam	Stichting DE-on
Statutaire zetel	Lelystad
Rechtsvorm	Stichting

De stichting stelt zich ten doel de energietransitie van een traditionele energiehuishouding naar een duurzame energiehuishouding, energiebesparende maatregelen daaronder begrepen, in de provincie Flevoland te versnellen.

De stichting zal zich hiertoe richten op het benutten van kansen om energiebesparings- en duurzame energie projecten op te starten, te ontwikkelen en/of te begeleiden en op het wegnemen van knelpunten in zowel technische, organisatorische en financiële zin die de realisatie van duurzame energieprojecten (kunnen) belemmeren.

De stichting beoogt niet om met haar activiteiten winst te behalen.

De doelstelling wordt nagestreefd door de volgende activiteiten:

- het werven van fondsen en subsidies welke kunnen bijdragen aan het realiseren van de doelstelling;
- het stimuleren, ontwikkelen, opzetten, begeleiden, faciliteren, coördineren en ondersteunen van duurzame energie projecten op alle mogelijke manieren, alsmede het financieren van en investeren of participeren in projecten, met name die projecten die op de reguliere markt niet voor financiering in aanmerking komen;
- alle overige toegestane middelen die aan de verwezenlijking van de doelstelling dienstig kunnen zijn.

De samenstelling van het bestuur is als volgt:

Directeur	de heer Drs. H.J. de Vries M.Sc.
Raad van Toezicht	de heer Mr. M.W.F. Oosterhuis
Raad van Toezicht	de heer Ir. J.F. Schut (voorzitter)
Raad van Toezicht	de heer dr. G.J. Zijlstra

Jaarrekening

Balans per 31 december 2016

(na verwerking resultaatbestemming)

Activa

	<u>31 december 2016</u>	<u>31 december 2015</u>
Vaste activa		
Financiële vaste activa (1)		
Andere deelnemingen	8.000	8.000
Vorderingen op andere deelnemingen	<u>1.176.380</u>	<u>510.000</u>
	1.184.380	518.000
Vlottende activa		
Vorderingen (2)		
Debiteuren	35.505	-
Belastingen en premies sociale verzekeringen	-	16.741
Overige vorderingen en overlopende activa	<u>78.558</u>	<u>89.310</u>
	114.063	106.051
Liquide middelen (3)		
Rekening-courant bank	5.476.919	6.344.019
Gelden onderweg	<u>16</u>	-
	5.476.935	6.344.019
	<u><u>6.775.378</u></u>	<u><u>6.968.070</u></u>

Passiva

		<u>31 december 2016</u>	<u>31 december 2015</u>
Stichtingsvermogen	(4)	-41.296	-
Voorzieningen	(5)		
Overige voorzieningen		290.051	473.638
Langlopende schulden	(6)		
Onderhandse leningen		6.495.000	6.495.000
Kortlopende schulden	(7)		
Schulden aan leveranciers en handelskredieten		27.847	-4.591
Belastingen en premies sociale verzekeringen		761	-
Overige schulden en overlopende passiva		<u>3.015</u>	<u>4.023</u>
		31.623	-568
		<u><u>6.775.378</u></u>	<u><u>6.968.070</u></u>

Staat van baten en lasten over 2016

		<u>2016 werkelijk</u>	<u>2015 werkelijk</u>
Baten			
Netto-omzet	(8)	25.059	-
Totaal baten		<u>25.059</u>	<u>-</u>
Lasten			
Personeelslasten	(9)	19.055	19.004
Overige lasten	(10)	261.840	179.959
Totaal lasten		<u>280.895</u>	<u>198.963</u>
		-255.836	-198.963
Overige baten	(11)	<u>135.991</u>	<u>110.300</u>
		-119.845	-88.663
Opbrengst van vorderingen die tot de vaste activa behoren en van effecten	(12)	6.090	-
Rentebaten en soortgelijke opbrengsten	(13)	72.659	88.221
Rentelasten en soortgelijke lasten	(14)	-200	442
Financiële baten en lasten		<u>78.549</u>	<u>88.663</u>
Saldo baten en lasten		<u><u>-41.296</u></u>	<u><u>-</u></u>

Kasstroomoverzicht 2016

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode.

	2016	2015
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Resultaat	-119.845	-88.663
Aanpassingen voor: Mutatie voorzieningen	-183.587	473.638
Veranderingen in het werkkapitaal: Mutatie vorderingen	-8.012	-106.051
Mutatie kortlopende schulden (excl. schulden aan kredietinstellingen en aflossingsverplichtingen)	32.191	-568
Kasstroom uit bedrijfsoperaties	-279.253	278.356
Ontvangen wegens andere rentebaten en soortgelijke opbrengsten	72.659	88.221
Betaald wegens rentelasten en soortgelijke kosten	-200	442
Ontvangsten uit vorderingen die tot de vaste activa behoren en uit effecten	6.090	-
	78.549	88.663
Kasstroom uit operationele activiteiten	-200.704	367.019
Kasstroom uit investerings- activiteiten		
Mutaties overige deelnemingen	-	-8.000
Mutaties overige financiële vaste activa	-666.380	-510.000
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	-666.380	-518.000
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Mutatie langlopende schulden	-	6.495.000
Mutatie geldmiddelen	-867.084	6.344.019

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Algemeen

Identificatiegegevens

Naam	Stichting DE-on
Rechtsvorm	Stichting
Statutaire zetel	Lelystad
Nummer Kamer van Koophandel	60817534

Personeelsleden

Bij de vennootschap waren in 2016 geen werknemers in dienst.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen inzake de jaarrekening zoals opgenomen in Titel 9 Boek 2 BW.

Het jaarrekeningregime voor kleine rechtspersonen als bedoeld in artikel 2:396 BW is op de rechtspersoon van toepassing.

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten.

Tenzij bij de desbetreffende grondslag voor de specifieke balanspost anders wordt vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Financiële vaste activa

Deelnemingen waarin geen invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid wordt uitgeoefend, worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs en indien van toepassing onder aftrek van bijzondere waardeverminderingen.

De kapitaalbelangen, niet zijnde deelnemingen, met een duurzaam karakter worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs of lagere marktwaarde.

De vorderingen op en leningen aan deelnemingen evenals de overige vorderingen worden initieel gewaardeerd tegen reële waarde onder aftrek van transactiekosten (indien materieel). Vervolgens worden deze vorderingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, onder aftrek van noodzakelijk geachte voorzieningen.

Vorderingen

Vorderingen worden bij de eerste opname gewaardeerd op de reële waarde inclusief transactiekosten. Vervolgens wordt de vordering gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Indien er geen sprake is van (dis)agio en transactiekosten is de geamortiseerde kostprijs gelijk aan de nominale waarde. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid worden in mindering gebracht.

Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Liquide middelen

Liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. Liquide middelen bestaan uit tegoeden op bankrekeningen, kasmiddelen, gelden onderweg, wissels en cheques en direct opeisbare deposito's. Bij de waardering wordt rekening gehouden met middelen die niet ter vrije beschikking staan. Indien liquide middelen naar verwachting langer dan één jaar niet ter beschikking staan worden deze gepresenteerd onder de financiële vaste activa.

Voorzieningen

Overige voorzieningen

Provincie Flevoland Green Deal middelen

Betreft beschikking subsidie Provincie Flevoland Green Deal middelen voor de uitvoering van het leveren van een bijdrage (in de periode 2015-2024):

- aan de ontwikkelingskosten van projecten (gericht op energiebesparing en duurzame energieproductie) naar financieringsrijpheid voor DE-on;
- voor her initiëren en faciliteiten van activiteiten ter bewustwording van de kansen en mogelijkheden voor energiebesparing en duurzame energieproductie binnen de provincie Flevoland.

Langlopende schulden

Langlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Transactiekosten die direct zijn toe te rekenen aan de verwerving van de langlopende schulden worden in de waardering bij eerste verwerking opgenomen. Langlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Indien er geen sprake is van (dis)agio en transactiekosten is de geamortiseerde kostprijs gelijk aan de nominale waarde.

Het verschil tussen de bepaalde boekwaarde en de uiteindelijke aflossingswaarde wordt op basis van de effectieve rente gedurende de geschatte looptijd van de langlopende schulden in de winst-en-verliesrekening als interestlast verwerkt.

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs.

Daar waar geen sprake is van (dis)agio en transactiekosten is de geamortiseerde kostprijs gelijk aan de nominale waarde.

Grondslagen voor resultaatbepaling

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de opbrengstwaarde van de geleverde prestaties enerzijds, en anderzijds de kosten en andere lasten van het jaar, gewaardeerd tegen historische kostprijzen.

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de op het verslagjaar betrekking hebbende baten en lasten met inachtneming van de hiervoor vermelde waarderingsgrondslagen.

Winsten zijn verantwoord in het jaar waarin de goederen zijn geleverd c.q. de diensten zijn verricht. Verliezen welke hun oorsprong vinden in het boekjaar zijn in aanmerking genomen zodra deze voorzienbaar zijn.

Netto-omzet

Onder netto-omzet wordt verstaan de opbrengst van de in het verslagjaar geleverde goederen en verleende diensten onder aftrek van kortingen en de over de omzet geheven belastingen.

Opbrengsten voortvloeiend uit de verkoop van goederen worden verantwoord op het moment dat alle belangrijke rechten op economische voordelen alsmede alle belangrijke risico's zijn overgegaan op de koper. De kostprijs van deze goederen wordt aan dezelfde periode toegerekend.

Exploitatiesubsidies

Exploitatiesubsidies worden ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht in het jaar ten laste waarvan de gesubsidieerde uitgaven komen/waarin de opbrengsten zijn gederfd/waarin het exploitatietekort zich heeft voorgedaan.

Financiële baten en lasten

De rentebaten en -lasten betreffen de op de verslagperiode betrekking hebbende rente-opbrengsten en -lasten van uitgegeven en ontvangen leningen.

Toelichting op de balans per 31 december 2016

Activa

Vaste activa

Voor een gedetailleerd overzicht van de materiële vaste activa verwijzen wij naar de bijlage(n).

1. Financiële vaste activa

Andere deelnemingen

	<u>31-12-2016</u>	<u>31-12-2015</u>
Groen Gas Almere B.V.:		
Hoofdsom	8.000	-
Investerings	-	8.000
Stand per 31 december	<u>8.000</u>	<u>8.000</u>

Vorderingen op andere deelnemingen

Leningen uitgeleende gelden	<u>1.176.380</u>	<u>510.000</u>
-----------------------------	------------------	----------------

Leningen uitgeleende gelden

Aandeelshouderslening Groen Gas Almere B.V.	510.000	510.000
Lening uitgeleende gelden Northseafood	237.580	-
Lening uitgeleende gelden Duurzaam Vastgoed Partners B.V.	178.800	-
Lening uitgeleende gelden Kalter Marknesse	250.000	-
	<u>1.176.380</u>	<u>510.000</u>

Aandeelshouderslening Groen Gas Almere B.V.

Hoofdsom	510.000	-
Verstreckte leningen	-	510.000
Langlopend deel per 31 december	<u>510.000</u>	<u>510.000</u>

Lening uitgeleende gelden Northseafood

Hoofdsom	-	-
Verstreckte leningen	237.580	-
Langlopend deel per 31 december	<u>237.580</u>	<u>-</u>

	31-12-2016	31-12-2015
Lening uitgeleende gelden Duurzaam Vastgoed Partners B.V.		
Hoofdsom	-	-
Verstrekte leningen	180.000	-
Aflossing	-1.200	-
Langlopend deel per 31 december	<u>178.800</u>	<u>-</u>
Lening uitgeleende gelden Kalter Marknesse		
Hoofdsom	-	-
Verstrekte leningen	250.000	-
Langlopend deel per 31 december	<u>250.000</u>	<u>-</u>
Vlottende activa		
2. Vorderingen		
De onder de vlottende activa opgenomen vorderingen hebben alle een resterende looptijd van minder dan één jaar.		
Debiteuren		
Handelsdebiteuren	<u>35.505</u>	<u>-</u>
	<u>35.505</u>	<u>-</u>
De voorziening voor oninbaarheid is individueel bepaald.		
Belastingen en premies sociale verzekeringen		
Omzetbelasting		
Omzetbelasting	<u>-</u>	<u>16.741</u>
Overige vorderingen en overlopende activa		
Vooruitbetaalde kosten	948	1.089
Te ontvangen rente	77.610	88.221
	<u>78.558</u>	<u>89.310</u>
3. Liquide middelen		
Rekening-courant bank		
NL42 RABO 3035 2092 27	5.474.009	6.342.339
NL40 RABO 0186 7333 56	2.910	1.680
	<u>5.476.919</u>	<u>6.344.019</u>
Gelden onderweg		
Gelden onderweg	<u>16</u>	<u>-</u>

Passiva

4. Stichtingsvermogen

	31-12-2016	31-12-2015
Overige reserves		
Hoofdsom	-	-
Uit voorstel resultaatbestemming	-41.296	-
Stand per 31 december	<u>-41.296</u>	<u>-</u>

Winstbewijzen en soortgelijke rechten

5. Voorzieningen

De voorzieningen hebben overwegend een langlopend karakter.

Overige voorzieningen

Exploitatiesubsidie provincie Flevoland	-	135.993
Provincie Flevoland Green Deal middelen	290.051	337.645
	<u>290.051</u>	<u>473.638</u>

Exploitatiesubsidie provincie Flevoland

Hoofdsom	135.993	246.291
Onttrekking	-135.993	-110.298
Stand per 31 december	<u>-</u>	<u>135.993</u>

Provincie Flevoland Green Deal middelen

Hoofdsom	365.000	-
Dotatie	-	365.000
Onttrekking dit verslagjaar	-47.594	-27.355
Reeds onttrokken in voorgaande jaren	-27.355	-
Stand per 31 december	<u>290.051</u>	<u>337.645</u>

6. Langlopende schulden

Onderhandse leningen

	<u>31-12-2016</u>	<u>31-12-2015</u>
Lening Provincie Flevoland		
Hoofdsom	<u>6.495.000</u>	<u>6.495.000</u>

Lening Provincie Flevoland betreft een overige langlopende schuld aan Provincie Flevoland. Het betreft een subsidie in de vorm van een geldlening, verstrekt door Gedeputeerde Staten van Flevoland.

Over de hoofdsom is de stichting aan de provincie geen rente verschuldigd.

De geldlening dient 31 december 2034 door de stichting onder de condities van de geldlening te worden terugbetaald.

Na 8 jaar, derhalve in 2022, vindt er een midterm review plaats van de lening. Hierbij wordt getoetst op de behaalde resultaten, de portfolio, bijbehorende risico's en de door de stichting gehanteerde werkwijze. Voor de nadere voorwaarden verwijzen wij naar de overeenkomst van geldlening kenmerk 1550439.

Aflossingsverplichtingen binnen 12 maanden na afloop van het boekjaar zijn opgenomen onder de kortlopende schulden.

Van de langlopende schulden hebben de volgende bedragen een resterende looptijd van:

	<u>31-12-2016</u>		<u>31-12-2015</u>	
	> 1 jaar	> 5 jaar	> 1 jaar	> 5 jaar
Onderhandse leningen	<u>6.495.000</u>	<u>6.495.000</u>	<u>6.495.000</u>	<u>6.495.000</u>

7. Kortlopende schulden

	<u>31-12-2016</u>	<u>31-12-2015</u>
Schulden aan leveranciers en handelskredieten		
Crediteuren	<u>27.847</u>	<u>-4.591</u>
Belastingen en premies sociale verzekeringen		
Omzetbelasting	<u>761</u>	<u>-</u>
Overige schulden en overlopende passiva		
Overige nog te betalen posten	<u>3.015</u>	<u>4.023</u>

Toelichting op de staat baten en lasten over 2016

Baten

	2016 werkelijk	2015 werkelijk
8. Netto-omzet		
Omzet adviesdiensten	25.059	-
Totaal saldo	<u>25.059</u>	<u>-</u>

Lasten

9. Personeelslasten

Managementvergoeding	175.582	162.484
Vergoeding leden Raad van Toezicht	19.055	19.004
	<u>194.637</u>	<u>181.488</u>

10. Overige lasten

Huisvestingslasten	4.339	1.000
Kosten vervoermiddelen	3.588	4.713
Kantoor- en administratiekosten	8.271	6.554
Verkooplasten	1.795	124
Algemene lasten	68.265	5.084
	<u>86.258</u>	<u>17.475</u>

Huisvestingslasten

Huur	<u>4.339</u>	<u>1.000</u>
------	--------------	--------------

Kosten vervoermiddelen

Overige vervoerskosten	<u>3.588</u>	<u>4.713</u>
	<u>3.588</u>	<u>4.713</u>

Kantoor- en administratiekosten

Kantoorbehoeften	112	34
Automatiseringslasten	1.742	224
Telecommunicatie	920	708
Kopieerkosten	1.132	135
Accountantskosten	1.150	1.164
Administratiekosten	3.215	4.289
	<u>8.271</u>	<u>6.554</u>

Verkooplasten

Reclame en advertenties	1.782	-
Reis- en verblijflasten	13	124
	<u>1.795</u>	<u>124</u>

	2016 werkelijk	2015 werkelijk
Algemene lasten		
Advieslasten	2.866	2.650
Verzekeringen	2.170	2.437
BTW niet verrekenbaar over 2015 en 2016	61.508	-
Overige algemene lasten	1.721	-3
	<u>68.265</u>	<u>5.084</u>
11. Overige baten		
Subsidies van overheden	<u>135.991</u>	<u>110.300</u>
12. Opbrengst van vorderingen die tot de vaste activa behoren en van		
Rente overige vorderingen	<u>6.090</u>	<u>-</u>
13. Rentebaten en soortgelijke opbrengsten		
Rente spaarrekening/deposito	47.159	83.271
Rente vordering Groen Gas Almere B.V.	25.500	4.950
	<u>72.659</u>	<u>88.221</u>
14. Rentelasten en soortgelijke lasten		
Bankkosten en provisie	<u>200</u>	<u>-442</u>

Toelichting op de kasstromen

Samenstelling geldmiddelen

	<u>31-12-2016</u>	<u>31-12-2015</u>
Liquide middelen per 1 januari	6.344.019	-
Mutatie geldmiddelen	<u>-867.084</u>	<u>6.344.019</u>
Liquide middelen per 31 december	<u>5.476.935</u>	<u>6.344.019</u>

Ondertekening jaarrekening door bestuur

Lelystad,

de heer Drs. H.J. de Vries M.Sc.

de heer Mr. M.W.F. Oosterhuis

de heer Ir. J.F. Schut (voorzitter)

de heer dr. G.J. Zijlstra

Directieverslag Stichting DE-on

DE-on heeft in 2016 gewerkt aan het ontwikkelen van nieuwe projecten en aan het verstrekken van een aantal financieringen. Met een klein team van gemiddeld 1,3 full time equivalent is gewerkt aan de opdracht van DE-on: de versnelling van de Flevolandse energietransitie van een traditionele energiehuishouding naar een duurzame energiehuishouding. Door de verichte inspanningen is de pijplijn voor 2017 is gevuld met verschillende in potentieel passende projecten. Hierbij levert DE-on soms als financier toegevoegde waarde, soms als (mede) ontwikkelaar en soms als adviseur, waardoor de slaagkans van projecten toeneemt en projecten beter financierbaar worden door de reguliere marktpartijen.

Activiteiten 2016

In 2016 is er door DE-on gewerkt aan zowel de pijplijn voor financieringen als aan de pijplijn voor ontwikkelingen. Hierbij heeft in 2016 de nadruk gelegen op het ontwikkelen van nieuwe projecten met lokale partners. DE-on had het eind van het jaar een pijplijn bestaande uit fotovoltaische zonne-energie (PV), biomassa, energiebesparing en geothermie projecten. Het grootste aantal projecten betreft zonne-energie. Projecten waar de grootste financieringsbedragen per project mee gemoeid zijn, betreffen biomassa en geothermie. Door de aard van zon PV projecten is de CO₂ besparing bij deze projecten lager dan bij biomassaprojecten. Deze projecten komen veelal wel snel van de grond en dragen daarmee bij aan versnelling van de energietransitie.

DE-on werkt in verschillende rollen. Bij bestaande projecten adviseert en financiert DE-on. Voor nieuwe projecten kan DE-on een (co-)initiërende rol vervullen door ideeën aan te dragen bij potentiële projecteigenaren. Bij prille initiatieven kan DE-on een versnellende rol spelen door de projecteigenaar te begeleiden bij de verdere ontwikkeling en realisatie van een project. Een voorbeeld van de versnellende rol is de serie 'Zon op Bedrijfsdaken' projecten, die DE-on bij verschillende Flevolandse gemeenten heeft geïntroduceerd en waarbij grote groepen ondernemers gezamenlijk aan Zon PV projecten werken.

In 2016 heeft DE-on vanuit haar rol als financier drie financieringen uitgekeerd en een vierde financiering voorbereid en goedgekeurd. De gerealiseerde financieringen betreffen zon PV projecten op daken van Flevolandse ondernemers en een Lelystads sportcomplex. Met de installaties is een totale investering gemoeid van 667.580 euro en de installaties zullen jaarlijks 657 ton CO₂ besparen.

Naast de uitgekeerde financieringen is een voorstel goedgekeurd voor de cofinanciering van een houtverbrandingsinstallatie in Lelystad. Deze financiering betreft een lening van 500.000 euro en zal naar verwachting in 2017 tot uitkering komen. De installatie zal ruim 12.000 ton CO₂ per jaar gaan besparen.

Het Groen Gas Almere project is in 2016 gerealiseerd en levert vanaf begin 2017 succesvol groen gas aan het netwerk in Almere. Het project is binnen budget en planning gerealiseerd en zal naar verwachting operationeel en financieel conform budget presteren.

DE-on kijkt bij de beoordeling ook naar de multiplier. De multiplier geeft de verhouding tussen het aandeel van de DE-on financiering ten opzichte van de gehele financiering van een project. Met de DE-on middelen dient een gemiddelde multiplier van minimaal 5x gehaald te worden, met andere woorden, de DE-on lening van 6 miljoen dient bij te dragen aan minimaal 30 miljoen investeringsvolume. Per financiering en op portfolio niveau wordt dit beoordeeld.

Tabel 1: Alle uitgekeerde en goedgekeurde financieringen van DE-on

Project	DE-on financiering [€]	Totale Financiering [€]	Leverage (multiplier)	CO2 besparing verwacht (ton/jaar)
<i>DE-on Doelstelling</i>			<i>Minimaal 20% (5x)</i>	<i>8.000</i>
Groen Gas Almere - Almere (uitgekeerd 2015, biogas)	518.000	8.269.000	6,2% (16x)	2.300
North Sea Food - Urk (uitgekeerd 2016, zon)	237.580	475.160	50% (2x)	215
DVPN - Rietlanden Lelystad (uitgekeerd 2016, zon)	180.000	360.000	50% (2x)	163
Kalter - Marknesse (uitgekeerd 2016, zon)	250.000	564.116	44% (2,2x)	279
BeGreen - Lelystad (goedgekeurd 2016, biomassa)	500.000	8.500.000	5,9% (17x)	12.060
TOTAAL	1.685.580	18.168.276	9,3% (10,8 x)	15.017

Op het gebied van projectontwikkeling hebben diverse activiteiten plaatsgevonden. Zo wordt er in Luttelgeest aan een zon-PV project gewerkt, waar tussen 2,5 en 5 MWp in een veldopstelling kan worden gerealiseerd. DE-on treedt op als projectpartner en mede-ontwikkelaar van het project, met de verwachting dat DE-on ook aan de financiering van het project zal bijdragen. De kennis en expertise van DE-on wordt daarbij intensief ingezet. Met dit project, dat SDE-subsidie heeft aangevraagd maar die vanwege uitputting van het 2016 SDE budget van de Rijksoverheid niet heeft ontvangen, wordt op jaarbasis minimaal 1.000 ton CO₂ bespaard. In 2017 wordt opnieuw subsidie aangevraagd.

Een van de grotere projecten die DE-on mee helpt versnellen, is Aardwarmte Combinatie Luttelgeest. Dit betreft een geothermie project in Luttelgeest, waarbij glastuinders voor de verwarming van de kassen aardwarmte gaan inzetten in plaats van aardgas. Daarmee wordt een aardgasbesparing van ongeveer 10,6 miljoen m³ gerealiseerd, corresponderend met een jaarlijkse CO₂ besparing van ongeveer 18.000 ton. De investering voor dit project bedraagt ongeveer 16,5 miljoen euro. De verwachting was oorspronkelijk dat de financiering voor dit project in het tweede kwartaal van 2016 zou rondkomen, zodat er nog in 2016 begonnen kon worden met de bouw. Dit heeft meer tijd in beslag genomen dan oorspronkelijk aangegeven. DE-on speelt een rol bij het aantrekken van de financiering en het bij elkaar brengen van de juiste partijen.

Naast deze individuele projecten, werkte DE-on in 2016 ook breder aan het enthousiasmeren van groepen ondernemers met de intentie om hun -op zich vaak bescheiden- projecten gezamenlijk vorm te geven, zodat er grotere en beter financierbare projecten ontstaan. Hiervoor zijn presentaties gegeven bij bedrijfsverenigingen, bij bedrijven en op door gemeenten georganiseerde avonden. In de gemeenten Dronten, Zeewolde, Lelystad, Almere, Noordoostpolder en op Urk wordt er met diverse bedrijven gesproken over de mogelijkheden voor zonne-energie en duurzame warmte. De daken van de Flevolandse bedrijven zijn over het algemeen zeer geschikt voor zon PV projecten. De potentiële CO₂ besparing door zon-PV op daken van bedrijven in Flevoland bedraagt naar schatting 50.000 ton per jaar. Daarmee is zon PV voor DE-on een belangrijk focusgebied.

DE-on heeft in verschillende gemeenten als (mede) initiatiefnemer deze samenwerkingen geleid, wat resulteerde in SDE aanvragen voor ongeveer 9 MWp. Deze projecten hebben wegens uitputting van het SDE budget 2016 van de Rijksoverheid nog geen subsidie ontvangen en zullen in 2017 opnieuw ingediend worden.

In de 'aanjaagsfeer' werkt DE-on ook aan duurzame energieoplossingen op tijdelijk beschikbare terreinen. Samen met de gemeente Dronten is er door DE-on een onderzoek uitgevoerd naar het inzetten van nog niet uitgegeven bedrijventerreinen als locatie voor zon PV-projecten voor een gelimiteerd aantal jaren. Zowel de ruimtelijke als de financiële mogelijkheden zijn in kaart gebracht. Naar verwachting zal dit project in 2017 een vervolg vinden in een eerste pilot.

Het ontwikkelen van projecten is een activiteit waarvoor in 2015 een subsidie van 365.000 euro is verkregen van de Provincie Flevoland (Green Deal Gelden). Door de inzet van deze middelen heeft DE-on in 2016 actief projecten kunnen (mee)ontwikkelen. Die projecten maken nu deel uit van de pijplijn van mogelijke financieringen voor DE-on.

De stand van zaken met betrekking tot de Green Deal gelden is weergegeven in tabel 2.

Tabel 1: Green Deal projecten van DE-on

Provincie Flevoland Green Deal middelen	2016 [€]	2015 [€]	Totale ontrekking op project [€]
Stand per 1 januari	337.645,75		
Prov.Flevoland Green Deal middelen dotatie		365.000,00	
Ontrekking documentatieset energiebesp.sportver.		-6.501,75	-6.501,75
Ontrekking project Documentatie GGA B.V.		-8.890,00	-8.890,00
Ontrekking project Zonneweide Groen	-14.415,55	-10.457,50	-24.873,05
Ontrekking project Zonnepark Vlotgrasweg	-15.960,90	-1.505,00	-17.465,90
Ontrekking Aardwarmte Combinatie Luttelgeest	-9.292,50		-9.292,50
Ontrekking Energiebesparing	-4.655,00		-4.655,00
Ontrekking Zon op Bedrijfsdaken Biddinghuizen	-787,50		-787,50
Ontrekking Zon op Bedrijfsdaken Lelystad	-1.958,75		-1.958,75
Ontrekking Zon op Bedrijfsdaken Noordoostpolder	-280,00		-280,00
Ontrekking Zon op Bedrijfsdaken Urk	-245,00		-245,00
Totale ontrekking	-47.595,20	-27.354,25	-74.949,45
Stand 31 december / 31 december	290.050,55	337.645,75	

Van de kleine energielening, die DE-on sinds 2016 aanbiedt, is nog geen gebruik gemaakt. In 2017 zal hier met een gerichte campagne meer aandacht aan worden gegeven. Wij verwachten dat deze lening in een behoefte zal voorzien.

In de oorspronkelijke Meerjarenprognose 2014-2019 voor DE-on is uitgegaan van een model waarbij de noodzakelijke kosten voor de ontwikkeling van DE-on en van projecten uitgaan voor de baat. De door DE-on ontvangen exploitatiesubsidie zou de exploitatie van de eerste 1,5 tot 2 jaar van het bestaan van DE-on dekken, waarna de kosten volgens de Meerjarenprognose gedurende de eerste zes opbouwjaren hoger uitvallen dan de inkomsten. In de daarop volgende 12 jaar is de verwachting dat de inkomsten structureel hoger liggen dan de uitgaven, waarmee de aanloopverliezen gecompenseerd worden.

DE-on is daarmee gestart onder de aanname dat op middellange termijn de jaarlijkse exploitatiekosten blijvend gedekt zouden kunnen worden door de rente-inkomsten: initieel de ontvangen bankrente op DE-on's liquide middelen en later rente-inkomsten uit verstrekte leningen en opbrengsten uit participaties.

De lagere dan destijds geprognostiseerde inkomsten van DE-on in de opstartfase en daarmee de uiteindelijke financiële positie van DE-on op lange termijn, worden sterk beïnvloed door de huidige uitzonderlijk lage markt rente.

De rente op DE-on's liquide middelen is in 2016 verder gedaald en is daarmee lager dan in de begroting 2016 werd voorzien. De lagere marktrente werkt ook door in lagere rentevergoedingen die DE-on voor haar financieringen kan ontvangen. Daarnaast kost de realisatie van projecten meer inspanning en tijd dan verwacht. Hierdoor komen inkomsten uit financieringen pas later op gang. Per saldo zijn de inkomsten van DE-on in 2016 daardoor navenant achtergebleven bij de begroting. Dat wordt deels gecompenseerd door een lager kostenniveau.

Het jaar 2016 is afgesloten met een verlies, hetgeen resulteert in een negatief eigen vermogen van de Stichting. Conform de vigerende leningsvoorwaarden zal dit ten laste komt van de geldlening van de Provincie.

Desondanks is het gerealiseerd cumulatief resultaat over de jaren 2014-2016 beter dan geprognostiseerd in het oorspronkelijke Meerjarenplan 2014-2019, ten opzichte waarvan enerzijds de inkomsten lager uitvielen maar anderzijds vooral ook de kosten lager zijn gebleven.

Voor 2017 en daarna blijft DE-on op kostenbewuste wijze werken aan het versnellen van de energietransitie in Flevoland. De verwachting is dat het volume aan daadwerkelijk verstrekte financieringen in 2017 zal toenemen. DE-on werkt met veel energie door aan de duurzame energiehuishouding van Flevoland.

Lelystad, 15 mei 2017

Verslag Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht houdt toezicht op de directie voering van de Stichting. Statutair zijn belangrijke besluiten van de directie aan de goedkeuring van de Raad van Toezicht onderworpen. Daarnaast staat de Raad van Toezicht de directeur als klankbord en met raad en daad terzijde. De Raad van Toezicht vergadert minimaal eens per kwartaal. In 2016 zijn er vier vergadering van de Raad van Toezicht geweest. Daarnaast hebben er vier telefonische vergaderingen plaatsgevonden over investeringsvoorstellen.

Besproken onderwerpen

In de vergaderingen van de Raad van Toezicht komen alle voor de Stichting relevante onderwerpen aan de orde. In 2016 lag de focus op het verstrekken van een aantal financieringen aan projecten die binnen de doelstellingen van DE-on passen. Daarnaast werden voorstellen van de directie voor het mee ontwikkelen van projecten en het uitbouwen van de activiteiten van DE-on als mede-ontwikkelaar van projecten door de Raad besproken en goedgekeurd.

In 2016 zijn drie financieringen uitgekeerd. Een vierde financiering is goedgekeurd en zal in de eerste helft van 2017 tot uitkering komen. In het totaal is er voor 1,7 miljoen euro aan financieringen verstrekt, met een verwachte cumulatieve CO₂ besparing door DE-on van ruim 15.000 ton per jaar, hetgeen boven de doelstelling van DE-on om 8.000 ton CO₂ per jaar te besparen ligt. Met de 1,7 miljoen euro wordt bijgedragen aan in totaal bijna 18,2 miljoen euro aan investeringen. Dit staat gelijk aan een multiplier van 10,8, hetgeen ook boven de doelstelling van DE-on ligt om minimaal 5 keer het financieringsvolume van DE-on aan het werk te zetten.

De financiële bedrijfsvoering van de Stichting is ook onderwerp van gesprek. De RvT concludeert dat zowel de gerealiseerde rentebaten als de inkomsten uit financieren ook in 2016 achterblijven bij de oorspronkelijke verwachtingen. Dit is een continue punt van aandacht, ondanks het feit dat de ontwikkeling van DE-on zoals geprognostiseerd een model volgt, waarbij de noodzakelijke (ontwikkel)kosten voor de baten uitgaan. De Raad van Toezicht concludeert dat de activiteiten voor 2016 binnen de goedgekeurde jaarbegroting zijn gerealiseerd. De Raad van Toezicht geeft haar goedkeuring aan de jaarrekening.

Conclusie en vooruitblik

Terugkijkend op het afgelopen jaar constateert de Raad van Toezicht dat in het tweede volle jaar van Stichting DE-on de proactieve aanpak van de directie met een klein en enthousiast team heeft geleid tot een aanzienlijke pijplijn aan projecten en een aantal mooie gerealiseerde projecten. De Raad van Toezicht verwacht dan ook dat 2017 een groei van het aantal projecten en het daarmee gepaard gaande financieringsvolume en CO₂ besparing zal laten zien.

Subsidievoorwaarden (1499416)stichting DE-on behorende bij subsidiebesluit GS d.d. 22 juli 2014 (1550439)

1. Doel van de subsidie:

De provincie Flevoland geeft met deze subsidie aan de stichting DE-on (lees verder: de stichting) uitvoering aan haar streven om de energietransitie van een traditionele energiehuishouding naar een duurzame energiehuishouding te versnellen teneinde in 2020 een volledige klimaatneutrale energiehuishouding te bereiken. De stichting heeft tot doel aan deze versnelling actief bij te dragen en zal deze subsidie in overeenstemming met de navolgende subsidievoorschriften aanwenden voor het bekostigen van het (doen) ontwikkelen en het (mede)financieren van projecten (door middel van participaties, garanties en het verstrekken van (al dan niet achtergestelde) leningen) welke gericht zijn op zowel besparing en/of het duurzaam opwekken van energie in die delen van de markt die zich autonoom niet, onvoldoende of traag ontwikkelen.

2. Aard van de door de stichting met de subsidie van de provincie Flevoland mede te financieren projecten

- a) De projecten moeten aantoonbaar bijdragen aan de bij punt 1 bedoelde energietransitie.
- b) De stichting ondersteunt alleen die projecten waarbij sprake is van bewezen technologieën.
- c) De stichting ondersteunt met name projecten waarbij sprake is van knelpunten (zoals maatschappelijk draagvlak of juridische, milieutechnische of financiële knelpunten) die realisatie op korte termijn (hiermee wordt bedoeld een periode van maximaal twee jaar) belemmeren.
- d) Bij de beoordeling van de vraag of, en zo ja, in welke vorm door de stichting aan een derde een financiële bijdrage (lening, participatie of garantie) kan worden verstrekt, dient de stichting rekening te houden met de volgende zaken:
 - bij het voorstel of de aanvraag dient zowel het financieel, milieu/energie als overig maatschappelijk rendement beoordeeld te worden.
 - in geval van (achtergestelde)leningen en garanties dient de stichting vooraf een risicoanalyse op te stellen. De lening of garantie mag uitsluitend worden gebruikt voor investeringen waarvoor banken niet bereid zijn op passende voorwaarden het benodigde leningbedrag volledig te verstrekken. De stichting kan zelf per project bepalen of, en zo ja, hoeveel rente zij in rekening brengt voor de door haar verstrekte leningen of welke garantievergoeding zij vraagt.
 - in geval van participaties dient de stichting vooraf een goede risico-inschatting en overeenkomst met derden te maken waarin de governance van de gezamenlijke onderneming (project BV) naar behoren is vastgelegd.
- e) De projecten waar de stichting zich op richt, bevinden zich geheel of gedeeltelijk in de provincie Flevoland of gaan zich op korte termijn (hiermee wordt bedoeld een periode van maximaal 2 jaar) in Flevoland bevinden en leveren een duidelijke meerwaarde voor de provincie Flevoland op (in de zin van een bijdrage aan de energiebesparing en/of verduurzaming van de energiehuishouding en/of bevorderen van de werkgelegenheid).
- f) Een project dat door de stichting wordt ondersteund, wordt gedreven door een rechtspersoon. Bij voorkeur financiert de stichting speciaal voor het project opgerichte project BV's. Bij kleine projecten waarbij geen project BV wordt opgericht, kan de stichting rechtstreeks middelen ter beschikking stellen aan de initiatiefnemer/ondernemer. In de financieringsovereenkomst zal dan nadrukkelijk worden opgenomen dat de verstrekte middelen enkel mogen worden ingezet voor de financiering van het betreffende energiebesparingsproject of project voor de opwekking van duurzame energie. In geen geval zal de stichting kapitaal verstrekken aan ondernemingen in moeilijkheden. Vervolfinanciering van eerder door de stichting ondersteunde projecten die in moeilijkheden zijn gekomen, wordt niet uitgesloten.
- g) Het door de stichting te verstrekken kapitaal dient direct ten goede te komen aan het project waarvoor het kapitaal wordt verstrekt en komt niet ten goede aan andersoortige projecten die door moeder-, dochter-, of zusterondernemingen van het project worden uitgevoerd.

3. Beoogde resultaten van subsidiëring van de stichting

Voor deze subsidie worden van de stichting de volgende resultaten verwacht:

- a) De stichting zal de ten laste van de subsidie beschikbare investeringsmiddelen volledig investeren in daarvoor kwalificerende projecten binnen een periode van maximaal 8 jaar.
- b) In genoemde periode van 8 jaar wordt de subsidie aangewend voor de ondersteuning van daarvoor in aanmerking komende projecten met het oogmerk dat langs die weg een bedrag aan investeringen in energiebesparing en duurzame opwekking in de markt wordt losgemaakt van tenminste €30 miljoen (uitgaande van €6,5 miljoen aan investeringsmiddelen betekent dit een beoogde vermenigvuldigingsfactor of multiplier van 5).
- c) De stichting spant zich in om deze resultaten binnen de beoogde termijn te realiseren en om bovengenoemde multiplier te verhogen, door actief de mogelijkheden van herfinanciering door derden van gerealiseerde projecten te onderzoeken. Indien herfinanciering mogelijk blijkt, zal de stichting de uit herfinanciering opnieuw ter beschikking gekomen middelen kunnen hergebruiken om aldus revolverend nieuwe projecten te ondersteunen, met inachtneming van de afspraken omtrent de beëindiging van de activiteiten na 20 jaar.
- d) Uitgaande van een beoogde multiplier van 5, een beoogd totaal gerealiseerde investering van projecten (samen met partners) van € 30 miljoen, zal met de aanwending van de subsidie voor de ondersteuning van de projecten een CO₂-reductie van alle projecten tezamen van tenminste 8.000 ton CO₂/jaar worden nagestreefd.

Tussentijdse beoordeling (twee jaar na oprichting, zie punt 9)

- e) Na twee jaar dienen financieringsovereenkomsten te zijn afgesloten, dan wel in vergaande staat van onderhandeling te verkeren die een totaal van €2 miljoen aan door de stichting te verstrekken middelen bedragen. De betreffende projecten ondersteunen de doelstellingen met betrekking tot de multiplier en CO₂-reductie conform bovengenoemde resultaten van de subsidie. Na vier jaar is bovenbedoeld bedrag van €2 miljoen toegenomen tot tenminste €5 miljoen.

4. Door de stichting te hanteren uitsluitingscriteria bij aanwending van de met de subsidie te ondersteunen projecten

Voor de aanwending van de subsidie gelden voor alle projecten de volgende uitsluitingscriteria:

- a) Gemaximeerde bijdrage: tot maximaal €3 miljoen kan door de stichting worden ingezet om een individueel project te steunen;
- b) Minderheidsbelang: een project kan door de stichting tot ten hoogste een minderheidsdeel van de financiering worden ondersteund. Concreet betekent dit dat de ondersteuning van een project bij een financiering altijd minder dan 50% van het benodigde vreemd vermogen betreft of bij een participatie altijd minder dan 50% in het benodigde eigen vermogen (bij ondersteuning van een project door participatie in het eigen vermogen in combinatie met het verstrekken van een financiering geldt tevens de randvoorwaarde van de in acht te nemen multiplier van 5);
- c) Ondergrens: De stichting hanteert bij het inzetten van haar financiële instrumenten een ondergrens van €0,1 miljoen.

5. Algemene voorwaarden en verplichtingen

- a) De met aanwending van de subsidie gefunde participaties, garanties of geldleningen van de stichting in en aan duurzame energieprojecten en energiebesparende activiteiten worden zo veel mogelijk ingericht op het weer vrijkomen en terugontvangen door de stichting van de verstrekte gelden voor einddatum, zijnde 31 december 2034. De maximale looptijd van door de stichting vanuit de subsidie te verstrekken leningen en garanties zal eindigen uiterlijk voor de einddatum van de subsidie. Bij het nemen van participaties worden daar waar mogelijk op voorhand exit afspraken gemaakt met de einddatum van de subsidie als uiterste exit datum.
- b) De subsidie mag door de stichting uitsluitend worden aangewend voor het in sub a) bedoelde ondersteunen van projecten en voor het dekken van daarmee samenhangende

kosten van de stichting, het bekostigen van het door de stichting (doen) ontwikkelen van in aanmerking komende kosten daaronder begrepen.

- c) Indien door de aard en het verloop van de met de subsidie ondersteunde projecten, door marktomstandigheden en/of door andere omstandigheden achterblijvende projectresultaten, op einddatum de vanuit de subsidie door de stichting verstrekte investerings- en leningsgelden niet of onvoldoende zijn vrijgekomen en aldus niet aan de stichting zijn terugbetaald (waaronder ook begrepen terugbetaling van uitgekeerde garanties) waardoor de stichting de subsidie niet in haar geheel zal kunnen terugbetalen, treden Gedeputeerde Staten en de stichting tijdig in overleg over een voor alle belanghebbenden redelijke oplossing voor subsidievaststelling, kosten en terugbetaling.
- d) De stichting dient het nog niet uitgezette deel van de subsidie niet risicovol, vastrentend te beleggen bij een bank binnen de EU die voldoet aan de wet FIDO (Financiering Decentrale Overheden, tenminste AA-minus rating). Het is de stichting niet toegestaan risico's met derivaten af te dekken.
- e) Het staat de stichting te allen tijde vrij om tot vervroegde terugbetaling van (delen) van de subsidie over te gaan.
- f) De met de subsidiegelden verstrekte leningen en garanties mogen uitsluitend worden verstrekt en participaties mogen daarmee uitsluitend worden aangegaan met in achtneming van de staatssteunregels van de Europese Unie. Dit betekent dat de stichting op basis van de subsidie uitsluitend steun (lening, participatie, garantie) mag verlenen als op deze steun de minimusregels van toepassing zijn, of de steun onder de Algemene groepsvrijstellingsverordening (AGVV)/ PB EU 800/2008 valt. Indien tijdens de looptijd van deze beschikking deze staatssteunregels wijzigen, dient de stichting de (door de Europese Unie) gewijzigde staatssteunregels te volgen. De stichting vermeldt bij ieder besluit tot het verstrekken van een lening of garantie of het aangaan van participaties expliciet de toepasselijke regeling alsmede de betreffende bepaling(en) waarop de steunverlening is gestoeld en waaruit blijkt dat de steun onder de minimisverordening of de algemene groepsvrijstellingsverordening valt.
- g) De stichting is verantwoordelijk voor het voldoen aan alle procedurele vereisten die voortvloeien uit de staatssteunbepalingen in het VwEU, waaronder de verantwoordelijkheid van de stichting voor de eventuele aanmelding of kennisgeving van de steun bij de Europese Commissie.
- h) De stichting maakt in communicatie over haar activiteiten in relatie tot de subsidie duidelijk dat deze mogelijk worden gemaakt door de provincie Flevoland.
- i) De stichting houdt in haar administratie van uitgaven en inkomsten duidelijke scheiding tussen subsidie afkomstig van de provincie Flevoland en eventueel van derden afkomstige gelden.
- j) De stichting is verplicht Gedeputeerde Staten desgevraagd alle haar vrijelijk ter beschikking staande informatie te geven die Gedeputeerde Staten nodig achten om te kunnen nagaan of de stichting in staat is de subsidie op einddatum terug te betalen.
- k) De stichting moet medewerking verlenen aan een door Gedeputeerde Staten eventueel in te stellen controle of onderzoek.

6. Voorwaarden en verplichtingen ten aanzien van de periodieke rapportage

- a) De stichting voert haar activiteiten in relatie tot de subsidie uit op basis van een meerjarig beleidsplan voor een periode van vijf jaar, dat elke vijf jaar wordt geactualiseerd.
- b) Jaarlijks voor 15 november verstrekt de stichting een in relatie tot de subsidie bondig en vanuit de doelstelling van de subsidie inzichtelijk activiteitenplan, aangevuld met een meerjarige financiële planning ter informatie voor aan Gedeputeerde Staten.
- c) Jaarlijks voor 15 mei legt de stichting de jaarrekening, het jaarverslag en de bijbehorende accountantsverklaring over het afgelopen jaar ter informatie voor aan Gedeputeerde Staten. Het jaarverslag bevat een directieverslag en biedt in ieder geval inzicht in:
 - de fondsstrategie met betrekking tot de subsidie en eventuele koerswijzigingen daarin
 - de uitgevoerde projecten voor de subsidie, inclusief de bijbehorende investeringen met een keuzeverantwoording;
 - financieel verloop (tempo van investeringen) van de subsidie in de tijd;
 - de inkomsten uit de op basis van de subsidie verstrekte leningen, garanties of participaties;

- risicospreiding in de projectenportfolio van de subsidie en de mate waarin en de manier waarop risico's zijn afgedekt;
 - inhoudelijke en financiële koerswijzigingen ten aanzien van de subsidietoepassingen en effecten voor het volgende jaar.
 - de getotaliseerde en individueel geleverde projectbijdragen aan de Flevolandse doelstellingen vanuit de subsidietoepassingen, waaronder de CO₂-emissiereductie en de hoeveelheid opgewekte duurzame energie.
 - alle gegevens overeenkomstig aan de Green Deal verbonden rapportagevoorwaarden.
- Bij de jaarrekening verantwoordt de stichting middels een rapportage hoe zij per project invulling heeft gegeven aan het bepaalde in punt 5 f en g.

e) Bestuurlijk overleg.

Alvorens de stichting haar activiteitenplan en jaarbegroting afrondt, wordt er een bestuurlijk overleg gehouden over de subsidietoepassing. In dit overleg kunnen Gedeputeerde Staten suggesties voor het komende jaar doen.

7. Meldingsplicht

De stichting meldt aan Gedeputeerde Staten onverwijld schriftelijk indien:

- a) Een activiteit die vanuit de subsidie is gefund, moet worden veranderd of beëindigd. In de melding moeten de relevante feiten en omstandigheden staan die hiertoe hebben geleid;
- b) Materiële afwijkingen van (de verplichtingen in) de beschikking tot subsidieverlening;
- c) Materiële wijzigingen in de financiële en organisatorische verhouding met derden.

Deze meldingsplicht geldt tot aan de vaststelling van subsidie.

8. Toestemming Gedeputeerde Staten

Op deze subsidie is afdeling 4.2.8 van de Algemene wet bestuursrecht met uitzondering paragraaf 4.2.8.5 van toepassing.

Voor de volgende rechtshandelingen van de stichting is toestemming van Gedeputeerde Staten vereist:

- a) Het materieel wijzigen van de grondslag van de subsidieactiviteiten zijnde het op de subsidie betrekking hebbende deel van het businessplan en de statuten;
- b) De wijze waarop gelden van derden administratief gescheiden worden van de gelden afkomstig van de provincie en de wijze van splitsing van de middelen ten tijde van de vereffening;
- c) Het aangaan van kredietenovereenkomsten en overeenkomsten van geldlening, waaronder leningen van andere overheden, waarmee de stichting conform haar statuten haar inkomen kan vormen.
- d) Het voor datum subsidievaststelling en terugbetaling ontbinden van de rechtspersoon;
- e) Het voor datum subsidievaststelling en terugbetaling doen van aangifte tot haar faillissement of het aanvragen van haar surseance van betaling.

9. Tussentijdse beoordeling

Tijdens de projectontwikkelperiode (eerste 8 jaren na verlening van de subsidie) vindt er 2, 4 en 8 jaren na verlening een tussentijdse beoordeling plaats van de wijze waarop de stichting met de subsidie omgaat. Hiervoor wordt door de stichting een voortgangsrapportage opgesteld, waarbij deze voortgangsrapportage kan plaatsvinden als een aanvulling op het jaarverslag van de stichting. Deze voortgangsrapportage wordt uitgebreid getoetst op de behaalde resultaten, het portfolio, bijbehorende risico's en de door de stichting gehanteerde werkwijze. Een belangrijk criterium zal zijn hoe de vooruitzichten zijn ten aanzien van het inzetten van de beschikbaar gestelde financiële middelen in projecten. Als op de genoemde beoordelingsmomenten onvoldoende gelden zijn bestemd en weggezet (zoals nader omschreven in art. 3, lid a, e en f van deze subsidievoorwaarden), kan de provincie besluiten nog niet uitgezette gelden tussentijds terug te vorderen. (Het bepaalde in artikel 5 onder c van deze subsidievoorwaarden is dan van overeenkomstige toepassing).

Tijdens de beheerfase (8 tot 20 jaren na oprichting van de stichting) vindt er na 13 en 18 jaar na oprichting een tussentijdse beoordeling plaats van de subsidie (vastgelegd in een vergelijkbare voortgangsrapportage). Ook hierbij zal uitgebreid worden getoetst op de behaalde resultaten, het portfolio, bijbehorende risico's en de door de stichting gehanteerde werkwijze.

Indien de tussentijdse beoordeling daartoe aanleiding geeft, zorgt de stichting voor een actualisatie van het bij punt 6 sub a genoemde meerjarig beleidsplan met betrekking tot de subsidie.

De tussentijdse beoordelingsmomenten kunnen ook aanleiding zijn de subsidievoorwaarden te wijzigen.